

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ
INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION

TÜRKİYE DİREKTÖRLÜĞÜ / ANKARA OFFICE

Ferit Recai Ertuğrul Cad. No.4, 06450 Oran – Ankara
Tel: (312) 491 9890 Faks: (312) 491 9945 - E-posta: ankara@ilo.org

BASIN DUYURUSU 23 Ocak 2008

KÜRESEL İSTİHDAM EĞİMLERİ 2008

ILO KÜRESEL EKONOMİK SARSINTININ 2008 YILINDA 5 MİLYON YENİ İŞSİZ DAHA YARATABİLECEĞİNİ ÖNGÖRÜYOR

CENEVRE (ILO Haberler) – Uluslararası Çalışma Ofisi, bugün (23 Ocak 2008) açıklanan yıllık “Küresel İstihdam Eğilimleri” (KİE) raporunda^{1/}, büyük ölçüde kredi piyasasındaki çalkalanmalara ve yükselen petrol fiyatlarına bağlı ekonomik sarsıntının 2008 yılında işsizlerin saflarına tahminen 5 milyon kişinin daha katılmasına yol açabileceğini belirtti.

2008 yılı için yapılan yeni tahmin, 2007’dekinin tersine bir duruma işaret etmektedir. 2007, GYH’deki istikrarlı artışın – yüzde 5’in üzerinde- küresel işgücü piyasalarında da “istikrara” yol açtığı bir eşik yıl olmuştu. Böylece net 45 milyon yeni iş yaratılmış, tüm dünyadaki işsiz sayısı çok az artarak 189.9 milyon olarak gerçekleşmişti.

ILO Genel Direktörü Juan Somavia konuya ilişkin olarak şunları söylemiştir: “Bu yılki istihdam tablosu ise eskisine göre zıtlıklar ve belirsizliklerle doludur. Küresel büyüme her yıl milyonlarca yeni iş yaratırken işsizlik kabul edilemez ölçüde yüksek düzeyde kalmaktadır ve üstelik bunun daha önce görülmemiş düzeylere ulaşması olasılığı da vardır. Dahası, işi olan insan sayısı her zamankinden daha çok olmakla birlikte, yapılan işlerin insana yakışır işler olduklarını söylemek güçtür. İşsiz olmasalar bile, çok sayıda insan, işini her an kaybedebilecek veya şevki kırılmış ‘çalışan yoksullar’ saflarında kalmaktadır.”

ILO raporunda değinilen önemli bir nokta da, gelişmiş ekonomilerde ortaya çıkan, kredi piyasalarındaki kargaşaya ve petrol fiyatlarının yükselmesine bağlanan büyüme hızındaki düşüşün, bugüne dek “dünyanın geri kalan bölümünce telafi edilmiş olmasıdır.” Bu telafiyi sağlayan, özellikle, ekonomideki ve istihdamdaki büyümenin sürdüğü Asya’dır. Ancak, ILO raporunda bir uyarıda bulunmaktadır: 2008 yılında büyümede beklenen yavaşlama sonucunda küresel işsizlik oranı yüzde 6.1’e çıkabilir ve böylece dünyadaki işsiz sayısına en az 5 milyon kişi daha eklenebilir.

KİE raporundaki diğer temel bulgular

- Ortalama yüzde 5.2’lik küresel ekonomik büyüme 2007 yılında tahminen 45 milyon kadar yeni iş yaratmış, ancak bunun istihdamda genişleme anlamında önemli bir etkisi olmamıştır. Genel olarak alındığında, çalışabilir yaşlardaki küresel nüfusun yüzde 61.7’si – veya tahminen 3 milyar kişi- 2007 yılında istihdam kapsamındaydı. Küresel işsizlik oranı yüzde 6 olarak sabit kalmasına karşın, bunun anlamı, 2006 yılındaki 187 milyona göre işsiz sayısının 2007’de 189.9 milyona çıkmasıdır^{2/}.

- Ekonomideki büyümeye ve işlerdeki artışa karşın, dünya ölçeğinde insana yakışır iş açığı – özellikler yoksullar söz konusu olduğunda- çok büyüktür. ILO'ya göre dünyada her 10 kişiden beşi 'kırılgan' işlerdedir. Başka bir deyişle bunlar ya ailelerinin işyerine yardım eden kişiler ya da herhangi bir koruma kapsamında yer almama riski büyük, kendi hesabına çalışanlardır. Gelişmekte olan ülkeler söz konusu olduğunda bunlar büyük olasılıkla kayıt dışı sektörde çalışanlardır. Dolayısıyla, yapılan işlerde yoksulluk, düşük kazanç, tehlikeli çalışma koşulları ve sağlık sigortası yokluğu gibi riskler gündemdedir. ILO'nun tahminlerine göre 487 milyon çalışan – bütün çalışanların yüzde 16.4'ü- halen kendilerini ve ailelerini günde 1 dolarlık yoksulluk sınırının üzerine taşıyacak durumda değildir ve 1.3 milyar çalışan da – yüzde 43.5- günde 2 dolarla belirlenen sınırın altında kalmaktadır.
- Rapor, hizmet sektöründeki büyümenin 2007 yılında da sürdüğüne ve böylece b.u sektörün bir dönem dünyada en yaygın istihdam alanı olan tarımı geride bırakmaya devam ettiğine işaret etmektedir. Bugün hizmet sektörünün tüm dünyadaki işler içindeki payı yüzde 42.7'dir. Buna karşılık tarımın payı yüzde 34.9'dur. 1997 ile 2003 yılları arasında hafif bir düşüş eğilimi sergileyen sanayi sektörü ise son yıllarda hafif bir yükselişe geçmiştir ve halen dünyadaki işler içinde yüzde 22.4'lük bir paya sahiptir.

Bölgesel Eğilimler

ILO'nun gözlemlerine göre işsizlik, 2007'de sırasıyla yüzde 11.8 ve 10.9 olarak **Orta Doğu ve Kuzey Afrika**'da en yüksek düzeyde kalmayı sürdürmektedir. Bu bölgeyi, yüzde 8.5 ile **Latin Amerika ve Karayipler, Orta ve Güney Doğu Avrupa (AB dışı) ve Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT)** izlemektedir. ILO raporu, **Gelişmiş Ekonomiler ve Avrupa Birliği'nde (AB)** ise durumun aşağı yukarı aynı kaldığına, ancak bu arada yeni işler yaratılması bakımından son beş yılın en düşük düzeyinde seyredildiğine ve işsizliğin 2006'ya göre 600 bin kadar arttığına işaret etmektedir.

ILO, eldeki en son bilgiler ışığında, kredi krizinin **Gelişmiş Ekonomiler ve AB**'deki büyüme üzerindeki ilk etkisinin, yaratılan yeni işlerde tahminen 240.000'lik bir azalma şeklinde kendini göstereceği kanısındadır. Bununla birlikte ILO'nun analizine göre, küresel açıdan bakıldığında gelişkin ekonomilerdeki bu düşüş eğilimi, başta **Asya**'daki güçlü ekonomik büyüme ve iş artışı olmak üzere “dünyanın geri kalan bölümü tarafından telafi edilecektir.”

ILO'nun yıllık raporunda belirtildiğine göre 2007 yılında iş artışında lider durumunda olan bölge **Güney Asya**'dır. Tüm dünyada 2007 yılında yaratılan toplam 45 milyon yeni işte bu bölgenin payı yüzde 28'dir. Ancak, bölge aynı zamanda 'kırılgan' işler bakımından da önde gitmektedir ve bu da yaratılan yeni işlerin kalite açısından düşüklüğüne işaret etmektedir. Nitekim, bölgedeki her 10 çalışandan 7'si kendi hesabına iş yapan veya aile çalışanı durumundadır; dolayısıyla, bu kişilerin herhangi bir sosyal güvenlik kapsamı dışında kalma ve çalışma koşulları hakkında sessiz kalma riskleri de daha büyüktür.

Toplam istihdam içinde 'kırılgan' sayılan istihdamın payına bakıldığında ise, **Güney Asya** yüzde 77.2 ile en önde gitmekte, bu bölgeyi yüzde 72.9 ile **Sahra Güneyi Afrika**, yüzde 59.4 ile **Güney-Doğu Asya ve Pasifik**, yüzde 55.7 ile **Doğu Asya**, yüzde 33.2 ile **Latin Amerika ve Karayipler**, yüzde 32.2 ile **Orta Doğu** ve nihayet yüzde 30.7 ile **Kuzey Afrika** izlemektedir.

Rapor, **Doğu Asya**'nın giderek orta gelir düzeyinde bir bölge konumuna gelmekte olduğunu belirtmektedir. Bu bölgede istikrarlı verimlilik artışları sayesinde gelir düzeyleri yükselmiş, böylece milyonlarca kişi yoksulluk sınırının üzerine çıkmıştır. ILO'ya göre aileleriyle birlikte günde 2 dolarlık sınırın altında yaşayan **Doğu Asyalı çalışanların** toplam çalışanlar içindeki payı 10 yıl önce yüzde 59.1 iken bugün yüzde 35.6'ya düşmüştür. Bu arada, günde bir dolarlık sınırın altında yaşayanların payı da, gene aynı dönem içinde, yüzde 18.8'den yüzde 8.7'ye inmiştir.

Dünyadaki çalışan yoksulların – çalışan, ancak kendilerini yoksulluktan kurtaramayan insanlar-payının açık ara en büyük olduğu **Sahra Güneyi Afrika**'nın diğer bölgelerle arasındaki fark açılmaya devam etmiştir. Bu bölgede, çalışanların yarısından çoğu kendilerini ve ailelerini günde 1 dolarlık sınırın üzerine taşıyacak kadar kazanamamaktadır. ILO'ya göre, gene aynı bölgede her 10 çalışandan sekizi günde 2 dolarla belirlenen eşiğin altında kalmaktadır.

Orta Doğu bölgesi istihdam-nüfus oranında önemli bir artışa tanıklık etmekle birlikte, çalışabilir yaşlarda olup istihdam kapsamında yer alan kişilerin oranı 1997 yılındaki yüzde 46'lık düzeyden 2007'de yüzde 50.1'e çıkmıştır. Bu arada orta Doğu, aynı dönem içinde emek verimliliğinin düşüş gösterdiği tek bölgedir.

Verimlilik düzeylerinin son 10 yıl içinde yüzde 16'nın üzerinde artış gösterdiği **Kuzey Afrika**'da çalışan kesimdeki aşırı yoksulluk bugün hemen hemen ortadan kalkmış, istihdam kapsamındaki nüfusun yalnızca yüzde 1.6'lık kesimi ile ilgili bir sorun haline gelmiştir.

ILO çalışması, **Orta ve Güney Doğu Avrupa ve BDT** bölgesindeki birçok işgücü piyasası göstergesinde son yıllarda olumlu gelişmeler görüldüğünü, 'kırılgan' istihdamda bir azalma olduğunu belirtmektedir. İstihdam-nüfus oranında görülen hafif artış, çalışabilir çağdaki nüfusun üretken potansiyelinden daha iyi yararlandığının göstergesi olarak kabul edilmektedir.

KİE raporuna göre **Latin Amerika ve Karayipler** kırılgan istihdamın artış gösterdiği tek bölgedir. Bu bölgede son on yıl içinde hizmet sektöründe yaratılan işlerin sayıca artışı sonucunda toplam istihdam içinde kırılgan istihdamın payı yüzde 31.4'ten yüzde 33.2'ye çıkmıştır. Bu bulgu, söz konusu bölgede kayıt dışı ekonominin genişlediğini ortaya koyan göstergelerle de tutarlılık taşımaktadır.

^{1/} *Küresel İstihdam Eğilimleri 2008*. Uluslararası Çalışma Ofisi, Cenevre. www.ilo.org/trends.

^{2/} Daha öncesi tahminlere göre farklılık, modelde kullanılan GYH artışıyla ilgili IMF tahminlerinin ve işgücü piyasası bilgilerinin düzeltilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.